

Rezolucija Vijeća Europe 1481

[2006.]

Europska unija osuđuje zločine totalitarnih komunističkih režima

Tekst što ga je usvojila Skupština 25. siječnja 2006.

(5. zasjedanje). Nužnost osude zločina totalitarnih komunističkih režima na međunarodnoj razini

1. Parlamentarna skupština podsjeća na svoju Rezoluciju 1096(1996.) o mjerama razvrgavanja naslijeđa totalitarnih komunističkih režima.
2. Totalitarni komunistički režimi što su vladali u Središnjoj i Istočnoj Europi u prošleme stoljeću, a kakvi i danas postoje u nekoliko zemalja u svijetu, bili su bez iznimke obilježeni masovnim kršenjem ljudskih prava. Ta kršenja, koja se razlikuju ovisno o kulturi, zemlji i povijesnom razdoblju, uključivala su ubojstva i pogubljenja, kako individualna tako i kolektivna, umiranje u koncentracijskim logorima, smrt od gladi, deportacije, mučenje, prisilni rad i druge oblike kolektivnog fizičkog mučenja, progone zbog etničkih ili vjerskih razloga, odricanje slobode savjesti, mišljenja i izražavanja, slobode tiska, te odsutnost političkog pluralizma.
3. Zločini su se opravdavali teorijom klasne borbe i načelom diktature proletarijata. Interpretacijom tih dvaju načela legitimirala se »eliminacija« onih kategorija osoba koje se smatralo štetnima za izgradnju novoga društva te, prema tomu, kao neprijatelje totalitarnih komunističkih režima. U svakoj zemlji žrtve su velikim dijelom bile državljani te zemlje. Osobito to vrijedi za stanovništvo bivšeg Sovjetskog Saveza, u kojem je broj žrtava državljana te zemlje bio mnogo veći od broja žrtava drugih nacionalnosti.
4. Skupština priznaje da su neke europske komunističke partije, usprkos zločinima totalitarnih komunističkih režima, radile na ostvarenju demokracije.

74 VIJEĆE EUROPE

5. Poslije pada totalitarnih komunističkih režima u Središnjoj i Istočnoj Europi nije provedeno niti iscrpno i produbljeno međunarodno istraživanje, niti rasprava o zločinima što su ih počinili ti režimi. Usto, te zločine nije osudila međunarodna zajednica, kao što je bio slučaj s užasnim zločinima što ih je počinio nacionalsocijalizam (nacizam).
6. Primjereno tomu široka javnost vrlo je slabo svjesna zločina što su ih počinili totalitarni komunistički režimi. Komunističke su stranke u nekim zemljama zakonite i još uvijek djelatne, čak i kad se nisu distancirale od zločina što su ih u prošlosti počinili totalitarni komunistički režimi.
7. Skupština je uvjerena da je svijest o povijesti jedan od uvjeta što ih treba ispuniti za to da bi se izbjeglo ponavljanje takvih zločina u budućnosti. Osim toga, moralna prosudba i osuda počinjenih zločina imaju važnu ulogu u obrazovanju mladih naraštaja. Jasan stav međunarodne zajednice o toj prošlosti mogao bi biti referencija za njihovo buduće djelovanje.
8. Usto, Skupština je mišljenja da još uvijek žive žrtve zločina što su ih počinili totalitarni komunistički režimi, ili obitelji tih žrtava, traže sućut, razumijevanje i priznavanje njihovih patnja.

9. U nekim zemljama u svijetu još uvijek postoje totalitarni komunistički režimi, i u tim se zemljama još uvijek događaju zločini. Tobožnji nacionalni interesi ne smiju spriječiti države da kritiziraju današnje totalitarne komunističke režime onda kad zaslužuju kritiku. Skupština snažno osuđuje svako kršenje ljudskih prava.

10. Međunarodna zajednica ne bi smjela, zbog rasprava i osuda kojih je dosad bilo u nekim državama-članicama Vijeća Europe, zanemariti obvezu da zauzme jasno stajalište o zločinima što su ih počinili totalitarni komunistički režimi. Ona ima moralnu obvezu to učiniti bez daljnjeg odlaganja.

11. Vijeće Europe osobito je kvalificirano za upućivanje toga poziva na međunarodnoj razini. Sve bivše komunističke zemlje Europe, osim Bjelorusije, danas su njegove članice, a zaštita ljudskih prava i pravna država temeljne su vrednote koje Vijeće Europe zastupa.

12. Sukladno tomu, Parlamentarna skupština snažno osuđuje masovna kršenja ljudskih prava koja su počinili totalitarni komunistički režimi, te odaje poštovanje žrtvama tih zločina.

75 Rezolucija Vijeća Europe 1481

13. Usto, ona poziva sve komunističke ili postkomunističke stranke država-članica koje to još nisu učinile da preispitaju povijest komunizma i vlastitu prošlost, da se nedvosmisleno distanciraju od zločina što su ih počinili totalitarni komunistički režimi, i da ih nedvosmisleno osude.

14. Skupština smatra da će nedvosmislenost takvoga stajališta kad ga prihvati međunarodna zajednica potaknuti na pomirbu. Osim toga, treba se nadati da će to stajalište potaknuti povjesničare u cijelome svijetu da nastave svoja istraživanja sa svrhom da utvrde i objektivno provjere kako su se stvari odvijale.